

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالیٰ

حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای کروبی
رییس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پادشاهی مغرب" که بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۵/۱۰ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌گردد.

سید محمد خاتمی

۲۴۷۰۸/۳۶۴۸۶

رییس جمهور

۱۳۸۰/۵/۲۴

رونوشت: دفتر رییس جمهور، دفتر معاون اول رییس جمهور، شورای نگهبان، دفتر معاونت حقوقی و امور مجلس رییس جمهور، وزارت امور خارجه، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صنایع و معادن، بانک مرکزی ایران و دفتر هیأت دولت.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالیٰ

مقدمه توجیهی

با توجه به اهمیت سرمایه گذاری در به کارگیری منابع و امکانات بالقوه اقتصادی و نظر به ضرورت تشویق و حمایت از سرمایه گذاری های اتباع دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پادشاهی مغرب و به منظور ایجاد و حفظ شرایط مساعد برای سرمایه گذاری های یادشده و جهت ارتقا و تحکیم همکاری های اقتصادی در جهت تأمین منافع هر دو دولت، لایحه زیر جهت طی تشریفات قانونی تقدیم می شود:

لایحه "موافقنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران
و دولت پادشاهی مغرب"

ماده واحده - موافقنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پادشاهی مغرب مشتمل بر يك مقدمه و (۱۴) ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می شود.

ریس جمهور

وزیر امور اقتصادی و دارایی

وزیر امور خارجه

بسمه تعالی

موافقنامه

تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری

بین

دولت جمهوری اسلامی ایران

و

دولت پادشاهی مغرب

دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پادشاهی مغرب که از این پس طرف های متعاهد نامیده می شوند،

با علاقه مندی به تحکیم همکاری اقتصادی در راستای منافع هر دو کشور،
با هدف به کارگیری منابع اقتصادی و امکانات بالقوه خود در امر سرمایه گذاری و نیز ایجاد و
حفظ شرایط مساعد برای سرمایه گذاران طرف های متعاهد در قلمرو یکدیگر،
و با تصدیق لزوم تشویق و حمایت از سرمایه گذاری های سرمایه گذاران طرف های متعاهد در
قلمرو یکدیگر به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱

تعاریف

از نظر این موافقنامه اصطلاحات ذیل دارای معانی مندرج در زیر خواهد بود:

۱ - اصطلاح "سرمایه گذاری" عبارت از هر نوع مال یا دارایی و بویژه موارد زیر است که توسط سرمایه گذاران یکی از طرف های متعاهد در قلمرو و برابر قوانین و مقررات طرف متعاهد دیگر (که از این پس طرف متعاهد سرمایه پذیر خوانده می شود) به کار گرفته شود:

الف - اموال منقول و غیر منقول و حقوق مربوط به آنها از قبیل رهن، وثیقه، حق حبس و حق انتفاع،

ب - سهام یا هر نوع مشارکت در شرکت ها،

ج - حق نسبت به پول یا هر عملیاتی که دارای ارزش اقتصادی باشد،

د - حقوق مالکیت صنعتی و معنوی از قبیل حق اختراع، نمونه های کاربردی، طرح ها یا نمونه های صنعتی، علایم و اسامی تجاری، دانش فنی و حسن شهرت تجاری،

ه - حق اکتشاف، استخراج و بهره برداری از منابع طبیعی و نیز دیگر حقوق کسی اعطاشده به وسیله قانون، قرارداد یا تصمیم قانونی مراجع صلاحیتدار.

۲ - اصطلاح سرمایه گذار از نظر هر طرف متعاهد عبارت از اشخاص زیر است که در قلمرو طرف متعاهد دیگر سرمایه گذاری می کنند:

الف - اشخاص حقیقی که برابر قوانین همان طرف متعاهد، اتباع آن طرف متعاهد به شمار آیند و تابعیت طرف متعاهد دیگر را دارا نباشند.

ب - اشخاص حقوقی هر طرف متعاهد که برابر قوانین همان طرف متعاهد تشکیل و تأسیس شده باشند و مقر و فعالیت اقتصادی حقیقی آنها در قلمرو همان طرف متعاهد قرار داشته باشد.

۳ - اصطلاح "عوايد" به معنی وجود خالصی است که به طور قانونی از سرمایه گذاری حاصل شده باشد از قبیل سود، سود تسهیلات مالی، سود سهام، حق الامتیاز و کارمزد.

۴ - اصطلاح "قلمرو":

الف - از نظر جمهوری اسلامی ایران عبارتست از قلمرو جمهوری اسلامی ایران از جمله مناطق دریایی و نیز فلات قاره، بستر و زیر بستر دریا، فضای هوایی بالای آن و مناطق انحصاری اقتصادی تا حدی که جمهوری اسلامی ایران بر آنها اعمال حاکمیت یا صلاحیت می کند.

ب - از نظر پادشاهی مغرب عبارتست از قلمرو پادشاهی مغرب از جمله مناطق دریایی مأموری آب های سرزمینی پادشاهی مغرب که به وسیله قوانین پادشاهی مغرب، در انتظام با حقوق بین الملل، به عنوان مناطقی که پادشاهی مغرب از نظر بستر و زیر بستر دریا و منابع طبیعی می تواند بر آنها اعمال حقوق کند تعیین شده یا در آینده تعیین خواهد شد.

ماده ۲

تشویق سرمایه گذاری

- ۱ - هر طرف متعاهد مبادرت به تشویق و ایجاد شرایط مناسب برای اتباع خود جهت سرمایه گذاری در قلمرو طرف متعاهد دیگر خواهد نمود.
- ۲ - هر طرف متعاهد مبادرت به تشویق و ایجاد شرایط مناسب برای اتباع طرف متعاهد دیگر جهت سرمایه گذاری در قلمرو خود خواهد نمود.

ماده ۳

پذیرش سرمایه گذاری ها

- ۱ - هر طرف متعاهد با رعایت قوانین و مقررات خود نسبت به پذیرش سرمایه گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی طرف متعاهد دیگر در قلمرو خود اقدام خواهد کرد.
- ۲ - هر طرف متعاهد پس از پذیرش سرمایه گذاری کلیه مجوزهایی را که برابر قوانین و مقررات خود جهت تحقق صحیح سرمایه گذاری مزبور لازم است اعطا خواهد کرد.

ماده ۴

حمایت از سرمایه گذاری ها و رفتار با سرمایه گذاری ها

- ۱ - هر طرف متعاهد رفتار منصفانه و عادلانه را تضمین خواهد کرد و برای سرمایه گذاری های سرمایه گذاران طرف متعاهد دیگر حمایت کامل و امنیت را فراهم خواهد آورد. هر طرف متعاهد نباید با اقدامات تبعیض آمیز به مدیریت، نگهداری، استفاده، بهره مند شدن و فروش سرمایه گذاریهای سرمایه گذاران طرف متعاهد دیگر در قلمرو خود زیان برساند.

۲ - سرمایه گذاریهای اثیخاصل حقیقی و حقوقی هر طرف متعاهد در قلمرو طرف متعاهد دیگر از حمایت کامل قانونی طرف متعاهد دیگر و رفتار منصفانه ای برخوردار خواهد بود که از رفتار اعمال شده نسبت به سرمایه گذاران خود یا سرمایه گذاران هر کشور ثالث - هر کدام که مساعدتر است - نامساعدتر نباشد.

۳ - هر طرف متعاهد باید در قلمرو خود در رابطه با مدیریت، نگهداری، استفاده، بهره مندی یا فروش سرمایه گذاری ها با سرمایه گذاران طرف متعاهد دیگر رفتاری داشته باشد که از رفتار او با سرمایه گذاران خود یا سرمایه گذاران هر کشور ثالثی (هر کدام مساعدتر است) نامساعدتر نباشد.

۴ - چنانچه هر طرف متعاهد به موجب یک موافقتنامه موجود یا آتی راجع به تأسیس منطقه آزاد تجاری، اتحادیه گمرکی، بازار مشترک یا نهاد منطقه ای مشابه و یا یک موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف حقوق و مزایای خاصی را به یک یا چند سرمایه گذار کشور ثالث اعطای کرده و یا در آینده اعطای کند، ملزم به اعطای حقوق و مزایای مزبور به سرمایه گذاران طرف متعاهد دیگر نخواهد بود.

ماده ۵

مقررات مساعدتر

قطع نظر از شروط مقرر در موافقتنامه حاضر، شرایط مساعدتری که میان هر طرف متعاهد و یک سرمایه گذار طرف متعاهد دیگر مورد توافق قرار گرفته یا قرار گیرد قابل اعمال خواهد بود.

ماده ۶

مصادره و جبران خسارت

۱ - سرمایه گذاری های سرمایه گذاران هر طرف متعاهد توسط طرف متعاهد دیگر مورد سلب مالکیت، ملی کردن یا تدبیر مشابه قرار نخواهد گرفت مگر اینکه اقدامات مزبور به خاطر یک هدف عمومی، برابر فرآیند قانونی، به روی غیر تبعیض آمیز و در مقابل پرداخت سریع و مؤثر خسارت انجام پذیرد.

۲ - میزان جبران خسارت باید معادل ارزش روز سرمایه گذاری بلافصله قبل از عمل سلب مالکیت، ملی کردن یا مصادره یا آگاهی از آنها باشد. هرگونه تأخیر در پرداخت خسارت باید توسط طرف مصادره کننده با رعایت مقررات بانکی جاری آن طرف متعاهد جبران شود.

ماده ۷

زیان ها

سرمایه گذاران هر طرف متعاهد که سرمایه گذاری های آنها به علت جنگ یا هر گونه درگیری مسلحانه، انقلاب یا حالت اضطراری مشابه در قلمرو طرف متعاهد دیگر دچار خسارت شود از رفتاری برخوردار خواهد شد که از رفتار طرف متعاهد مزبور با سرمایه گذاران خود یا سرمایه گذاران هر

کشور ثالث (هر کدام که از نظر جبران، اعاده مال و پرداخت غرامت چنین خساری مساعدتر است) نامساعدتر نباشد.

ماده ۸

برگشت سرمایه و انتقال

۱ - هر طرف متعاهد طبق قوانین و مقررات مربوط خود تمامی انتقالات مربوط به سرمایه گذاری های موضوع این موافقتنامه را به صورت خالص پس از کسر مالیات به صورت آزاد و بدون تأخیر تضمین خواهد نمود این انتقالات موارد زیر را شامل می شوند:

الف - عواید، بدانگونه که در بند ۳ ماده ۱ تعریف شده است.

ب - مبالغ حاصل از فروش یا تصفیه تمامی یا بخشی از یک سرمایه گذاری،

ج - حق الامتیاز ها و حق الزحمه های مربوط به قراردادهای انتقال فن شناسی،

د - مبالغ پرداخت شده برابر مواد ۶ و ۷ این موافقتنامه،

ه - اقساط وام های مربوط به سرمایه گذاری و هزینه های مربوط به آنها،

و - حقوق، دستمزدها و دیگر وجوده دریافتی توسط اتباع یک طرف متعاهد که پروانه کار مرتبط با یک سرمایه گذاری را در قلمرو طرف متعاهد دیگر اخذ نموده اند.

ز - پرداخت های ناشی از اختلاف مربوط به یک سرمایه گذاری

۲ - انتقالات بایستی سریعاً به ارز قابل تبدیل و به نرخ رسمی تبدیل در روز انتقال انجام پذیرد.

ماده ۹

جانشینی

هر گاه به موجب یک نظام بیمه در مقابل خطرات غیر تجاری مربوط به یک سرمایه گذاری پرداختی صورت گرفته باشد، طرف متعاهدی که سرمایه گذاری در سرزمین او صورت گرفته است باید:

الف - جانشینی بیمه گر را نسبت به حقوق سرمایه گذار به رسمیت بشناسد.

ب - جانشین مستحق حقوقی بیش از آنچه سرمایه گذار استحقاق آن را داشته نخواهد بود.

ج - اختلافات میان جانشین و طرف متعاهد سرمایه پذیر برابر ماده (۱۲) این موافقتنامه حل و فصل خواهد شد.

ماده ۱۰

رعایت تعهدات

هر طرف متعاهد رعایت تعهداتی را که در رابطه با سرمایه گذاری های سرمایه گذاران طرف متعاهد دیگر تقبل نموده است تضمین می نماید.

ماده ۱۱

دامنه شمول موافقتنامه

- ۱ - این موافقتنامه فقط در مورد سرمایه گذاری های اولیه و سرمایه گذاری های مجددی اعمال می شود که به تصویب مرجع صلاحیتدار طرف متعاهد سرمایه پذیر برست.
- مرجع صلاحیتدار جمهوری اسلامی ایران سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران به نشانی ایران - تهران - میدان پانزده خرداد می باشد.
- مرجع صلاحیتدار در پادشاهی مغرب وزارت اقتصاد و دارایی، خصوصی سازی و جهانگردی به نشانی - رباط - مراکش می باشد.
- ۲ - این موافقتنامه در صورت تأیید مرجع صلاحیتدار طرف متعاهد سرمایه پذیر در مورد سرمایه گذاری هایی که قبل از لازم الاجرا شدن آن انجام شده است نیز اعمال خواهد شد.

ماده ۱۲

حل و فصل اختلافات میان یک طرف متعاهد و سرمایه گذار طرف متعاهد دیگر

- ۱ - چنانچه اختلافی میان طرف متعاهد سرمایه پذیر و یک یا چند سرمایه گذار طرف متعاهد دیگر درباره یک سرمایه گذاری بروز کند طرف متعاهد سرمایه پذیر و سرمایه گذار (سرمایه گذاران) مزبور در ابتدا تلاش خواهند کرد که اختلاف را از طریق مذاکره و مشاوره و به صورت دوستانه حل و فصل کنند.
- ۲ - چنانچه طرف متعاهد سرمایه پذیر و سرمایه گذار (سرمایه گذاران) مزبور نتوانند ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ ادعا به دیگری به توافق برسند هر یک از آنها می تواند اختلاف را در دادگاه های صالح طرف متعاهد سرمایه پذیر مطرح و یا ضمن رعایت قوانین و مقررات مربوط به خود به یک هیأت داوری سه نفره به شرح مندرج در بند (۵) ذیل ارجاع کند.
- ۳ - هر اختلافی که ابتدا در دادگاه های صالح طرف متعاهد سرمایه پذیر اقامه شود تا زمانی که در دست رسیدگی است جز با توافق دو طرف نمی تواند به داوری ارجاع شود و در صورتی که منتهی به صدور حکم قطعی شود قابل ارجاع به داوری نخواهد بود.
- ۴ - هر اختلافی که به داوری ارجاع شود از صلاحیت دادگاه های داخلی مستشنا خواهد بود. معهذا مفاد این بند مانع از آن نخواهد بود که محکوم له حکم داوری برای اجرای آن به دادگاه های داخلی مراجعه کند.

- ۵ - طرف متعاهد سرمایه پذیر یا سرمایه گذار (سرمایه گذاران) طرف متعاهد دیگر هر کدام که بخواهند اختلافی را به داوری ارجاع کنند باید ضمن ارسال اطلاعیه کتبی برای دیگری داور منتخب خود را معرفی نماید. طرف دیگر باید ظرف مدت شصت روز از تاریخ دریافت اطلاعیه یادشده نسبت به معرفی یک داور اقدام کند و داوران منتخب باید ظرف مدت شصت روز از تاریخ آخرین انتخاب، سرداور را تعیین کنند. چنانچه هر طرف ظرف مدت مقرر داور خود را تعیین نکند و یا دوران منتخب

ظرف مدت یادشده در مورد انتخاب سرداور به توافق نرسند هر یک از طرف ها می تواند از رئیس دیوان بین المللی دادگستری بخواهد که حسب مورد داور طرف ممتنع یا سرداور را تعیین نماید. در هر صورت سرداور باید از اتباع کشوری انتخاب شود که در زمان انتخاب با طرف های متعاهد روابط سیاسی دارد.

۶ - طرف متعاهدی که یک طرف اختلاف است در طول مدت داوری و اجرای حکم نباید هیچ گاه و به هیچ وجه مصونیت خود را وسیله دفاع قرار دهد.

۷ - حکم دیوان داوری برای طرفین اختلاف قطعی و الزام آور است. حکم می تواند توسط دادگاه های داخلی طرف متعاهدی که در سرزمین او سرمایه گذاری صورت گرفته است به اجرا در آید.

ماده ۱۳

حل و فصل اختلافات بین طرف های متعاهد

۱ - کلیه اختلافات ناشی از اجرا یا تفسیر این موافقنامه ابتدا از طریق مذاکره و به طور دوستانه حل و فصل خواهد شد. در صورت عدم توافق، هر طرف متعاهد می تواند با رعایت قوانین و مقررات مربوط خود، ضمن ارسال اطلاعیه ای برای طرف متعاهد دیگر موضوع را به یک هیأت داوری سه نفره مرکب از دو داور منتخب طرف های متعاهد و یک سرداور ارجاع نماید.

در صورت ارجاع امر به داوری هر طرف متعاهد ظرف مدت شصت روز از تاریخ دریافت اطلاعیه نسبت به معرفی یک داور اقدام می کند و داوران منتخب طرف های متعاهد ظرف مدت شصت روز از تاریخ آخرین انتخاب سرداور را تعیین خواهند کرد. چنانچه هر طرف متعاهد ظرف مدت مقرر داور خود را تعیین نکند و یا داوران منتخب طرف مدت یادشده در مورد انتخاب سرداور به توافق نرسند هر یک از طرف های متعاهد می تواند از رئیس دیوان بین المللی دادگستری بخواهد که حسب مورد داور طرف ممتنع یا سرداور را تعیین نماید. سرداور باید در هر صورت تابعیت کشوری را دارا باشد که در زمان انتخاب با طرف های متعاهد روابط سیاسی دارد.

۲ - در مواردی که سرداور باید توسط رئیس دیوان بین المللی دادگستری تعیین شود چنانچه رئیس دیوان بین المللی دادگستری از انجام وظیفه معدور یا تبعه یکی از طرف های متعاهد باشد انتصاب توسط معاون رئیس انجام خواهد شد و چنانچه معاون رئیس نیز از انجام وظیفه یادشده معدور یا تبعه یکی از طرف های متعاهد باشد این انتصاب توسط عضو ارشد دیوان که تابعیت هیچیک از طرف های متعاهد را نداشته باشد انجام خواهد شد.

۳ - هیأت داوری با توجه به سایر مواردی که طرف های متعاهد توافق نموده اند آیین و محل داوری را تعیین خواهد نمود.

۴ - تصمیمات هیأت داوری برای طرف های متعاهد الزام آور است.

۱۴ ماده

اعتبار موافقتنامه

- ۱ - این موافقتنامه برابر قوانین و مقررات هر یک از طرف های متعاهد به تصویب مراجع صلاحیتدار آنها خواهد رسید.
- ۲ - این موافقتنامه سی روز پس از تاریخ ارایه آخرین اطلاعیه هر یک از طرف های متعاهد مبنی بر لازم الاجرا شدن موافقتنامه برابر قوانین و مقررات مربوط خود، به مدت ۱۰ سال به موقع اجرا گذاشته خواهد شد. پس از انقضای مدت مذبور این موافقتنامه همچنان معتر خواهد ماند مگر آنکه یکی از طرف های متعاهد ۶ ماه قبل از خاتمه یا فسخ آن موضوع را کتاباً به اطلاع طرف متعاهد دیگر برساند.
- ۳ - نسبت به سرمایه گذاری های انجام شده یا تحصیل شده قبل از تاریخ انقضای اعتبار این موافقتنامه مفاد تمامی دیگر مواد این موافقتنامه برای یک دوره اضافی ده ساله از تاریخ انقضای اعتبار نافذ خواهد بود.
در تأیید مراتب بالا امضا کنندگان زیر با اختیار کامل از طرف دولت های متبوع خود این موافقتنامه را امضا کرده اند.

این موافقتنامه در تهران به تاریخ دوم بهمن ماه ۱۳۷۹ (هجری شمسی) برابر با بیست و یکم زانویه ۲۰۰۱ (میلادی) در دو نسخه به زبان های فارسی، عربی و انگلیسی منعقد گردید و هر سه متن از اعتبار یکسان برخور دارند. در صورت اختلاف در تفسیر موافقتنامه متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

از طرف دولت پادشاهی مغرب	از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران
-----------------------------	------------------------------------